

Slovenski dom

Štev. 177

V Ljubljani, v ponedeljek, 4. avgusta 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Sedmi teden bitke za Rusijo

Uničevalni boji okoli Smolenska in južno od Kijeva se nadaljujejo - Nemški vojaški voditelji so z dosedanjim potekom zadovoljni

Berlin, 4. avgusta. s. Nemško vrhovno povelje je objavilo naslednje uradno vojno poročilo: Med uničevanjem sovražnikovih sil zahodno od Pejpuskega jezera je bilo zajetih okoli 10.000 vojakov ter veliko vojnega materiala, med njim številni oklopni vozovi in topovi.

Na drugih delih vzhodnega bojišča se operacije razvijajo zmagovito.

Preteklo noč so znatni oddelki bojnih letal z dobrim uspehom bombardirali vojaške cilje v Moskvi.

Prednočno je nemško uradno vojno poročilo pravi:

V Ukrajini so nagli nemški oddelki vdrl globoko med sovjetske enote, ki izvajajo umikalne premike. V predelu 250 km južno od Kijeva je velika uničevalna bitka. Sovjetske divizije, obkoljene vzhodno od Smolenska, so bile še bolj stisnjene v nemške klešče. Nemška bojna letala so preteklo noč z dobrim uspehom napadala preskrbovalne in vojaške naprave v Moskvi ter važne železniške voze ob gornji Volgi in v južni Ukrajini.

Stockholm, 4. avgusta. r. Ponoči je več nemških letalskih oddelkov močno bombardiralo sovjetsko prestolnico Moskvo. Zmetali so na važne objekte precejšnje količine visoko eksplozivnih in zažigalnih bomb. Bombe so povzročile veliko škodo in zantile veliko požarov. Kljub hudemu protiletalskemu ognju so nemška letala izpolnila svojo nalogo.

Berlin, 4. avgusta. s. Severnoameriška propaganda širi po svetu popolnoma napačne razlage o vojaških dogodkih na ruskem bojišču in pozablja na nekatere bistvene točke. Navzlic močnim sovjetskimi oborožitvami, so nemške čete z metem v roki osvojile v štiridesetih dneh nepretrgane bitke ozemlje, ki je trikrat večje od Anglije. Na zahodnem bojišču je lani nemška vojska v 45 dneh zasedla manj ozemlja. Zato ameriška trditve, da nemške čete to pot dosti počasneje napredujejo, ne odgovarjajo dejstvom. V Berlinu so zadovoljni in ponosni nad uspehi, ki so jih nemške vojske dosegle. Te so napredovale naglje kakor lani na zahodu, čeprav je ozemlje v Rusiji težavnejše, čeprav je sovjetska oborožitev ogromna in čeprav je sovjetski odpor prisilil Nemce, da so se morali nepretrgoma bojevati vseh štirideset dni. V vojni se uspehi ne merijo po zavzemanju ozemlja, ponavljajo v Berlinu, temveč po uničevanju sovražnikovega vojnega materiala. Prav zaradi tega so nemški vojaški voditelji zadovoljni. Vojna, ki poteka v Rusiji je zelo zapletena. Obratun v taki vojni se podaja, kadar se sešetejo topovi, letala, motorna vozila, orožje in ljudje, ki jih je nasprotnik izgubil.

Berlin, 4. avgusta. s. Na osrednjem bojišču je spet propadel eden izmed nešteti sovjetskih protinapadov, ki so ga izvedle oklopne sile. Nasprotnik

je bil odbit. Številni oklopni vozovi so bili razdejani. Sovjetske izgube so znatne.

Na severnem delu bojišča je neki nemški polk odbil napad, ki ga je nasprotnik izvedel z znatnimi silami proti nekemu mostiču. Po hudih izgubah so Sojei bili prisiljeni k umiku in pustili so na bojišču orožje in strelivo.

Na bojišču pri Smolensku so nemške čete dosegle nove sijajne uspehe. Čeprav je nasprotnik pri odporu uporabil svoje najboljše sile, se je moral umakniti v neredu na nove postojanke.

Berlin, 4. avgusta. s. Kakor poroča DNB, so predvčeršnjim Sovjeti izgubili 129 letal, od tega 77 v letalskih bojih. Nadaljevali so se uspešni napadi na sovjetske železnice in prevoze, zlasti na oklepne vlake.

V štirih tednih boja je en sam nemški oklepni oddelk onesposobil 566 sovjetskih oklepnih voz, 233 poljskih topov, 151 protitankovskih topov ter 21 protiletalskih topov.

Letalski napadi na Malto in na Tobruk

Uradno poročilo štev. 425 pravi: Oddelki Kr. letalstva so bombardirali pomorsko oporišče Malto.

V severni Afriki topniška delavnost na fronti pri Tobruku. Naši letalski oddelki so odvrgli razdiralne in zažigalne bombe na železniško postajo Marsa Matruh, kjer so nastali požari.

V vzhodni Afriki so hrabre čete posadke v Uolkelitu znova dokazale svoj vztrajni duh in svojo obdobjevanja vredno vztrajnost. Močan oddelk teh čet, dobro podprt od nacionalnih oddelkov, je pod poveljstvom podpolkovnika Gonnella izvršil drzno ofenzivno akcijo, pri kateri je prodrl globoko v vrste sovražnika, ki je imel hude izgube.

Nov ameriški urad za gospodarsko vojno

Washington, 4. avgusta. s. Roosevelt je ustanovil nov urad za gospodarsko vojno. Imenuje se »Urad za gospodarsko obrambo«. Med drugimi so člani tega urada: namestnik zunanjega ministra Welles, vojni minister Stimson, zunanji minister Hull, mornariški minister Knox ter finančni minister Morgenthau. V njem je tudi zastopnik milijarderske rodbine Rockefellerjev, kar dokazuje, da bo ojačena zlasti gospodarska vojna zoper Južno Ameriko.

Z drugimi besedami si Anglija, Amerika in Rusija mislijo razdeliti svet v tri kose. Evropski kos bi bil v veliki meri izročen Rusiji, ki je po sodbi bogataških držav sposobna obvladovati ga s svojo oboroženo silo. Anglija in Amerika seveda računata tudi na uničujoči učinek boljševizma. Evropski narodi poznajo usodo, katero sta jim določila Roosevelt in Churchill. Vsaka evropska država mora poslušati glas usode. Tiste države, ki iz lenobe ali strankarstva ali vojaškega strahu ali iz sebične bojznosti ne čutijo dolžnosti sedanja časa, ne izdajajo samo Evrope, temveč sebe same. Vzajemnost Evrope ni zdaj več vprašanje dostojanstva in razumnosti, temveč zakonite obrambe. Evropa ima roparje zdaj pred vratmi in pred hišnimi okni.

Nameni ameriških obiskov v Moskvi

Berlin, 4. avgusta. s. Angleška in ameriška propaganda s silnim povdorkom razširja novice, da je imel Hopkins v Moskvi še več pogovorov s Stalinom in Molotovom. Med temi pogovori so obravnavali vsa vprašanja, ki jih je v svoji poslanici Stalinu načel Roosevelt, zlasti pa so govorili o dovažanju ameriškega vojnega gradiva v Rusijo.

Po poročilih, ki jih imajo v Berlinu, je bil končno baje dosežen sporazum o načinu, kako se naj dovažajo ameriške potrebščine v Rusijo. Amerika bi se naj bila baje obvezala, da bo čez Vladivostok

poslala v Rusijo približno 500 bombnikov in prav toliko najmodernejših lovcev. Istočasno bi s temi letali poslali v Rusijo tudi ameriške letalce, ki so zahtevali in prejeli dovoljenje, da se vojskujejo na sovjetskem bojišču. Hopkins je tudi sporočil Stalinu, da se je približno 1000 Amerikancev, ki žive v Rusiji, odločilo sestaviti lastno legijo in se vojskovati na strani sovjetskih čet. V to legijo pa se mislijo prijaviti predvsem tisti Amerikanci, ki so se kot prostovoljci vojskovali v Španiji.

Minister dr. Goebbels obišče Romunijo

Bukarešta, 4. avgusta. s. Minister za propagando dr. Goebbels obiskal Romunijo takoj po zmagovalnem zaključku vojne na vzhodu. V skladu s tem, da je uradno obiskal Romunijo, Dr. pagando dr. Goebbels je sprejel vabilo romunslaneu kapitanu Ramseyu, ki je javno govoril, da so to vojno sprožili in povzročili židje. Sodišče je kapitan Ramseya oprostil očitka, češ da sodeluje s sovražnikom. Vojni minister Margesson pa je sporočil parlamentu, da je prejel od kralja ukaz, da naj sporoči parlamentu, da je bil aretiran in zaprt angleški poslanec sir Herbert Paul Latham ter predan vojnemu sodišču, ker je kršil vojne zakone. To poročilo je izzvalo med poslanci izredno pozornost in »Times« piše, da se je po 1. 1815 prvič zgodilo, da je bil aretiran in zaprt poslanec, ki je bil v vojni službi.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Umetniška razstava Dremelj-Gaspari-Smerdu odprta

Danes ob 11 dopoldne je bila odprta v Jakopičevem paviljonu umetniška razstava trojice Dremelj-Gaspari-Smerdu. Nekaj čez sto prijateljev umetnin je prišlo k otvoritvi. Med drugimi so bili navzočni tudi podprefekt dr. Bisia kot zastopnik Visokega Komisarija. Umetniško trojico je predstavil predsednik slovenskih likovnih umetnikov prof. Šantel, ki je v svojem govoru očitno bistvene umetniške poteze vseh treh razstavljalcev. Po uvodnem govoru so si gostje ogledali okusno prirejeno umetniško razstavo.

Smerdu ima na razstavi precejšnje število plati, Gaspari pa prednjači spet s slovenskimi narodnimi motivi in portreti, ki so narejeni v oljih. Dremelj razstavlja precej okusno izdelanih medalj in plaket.

Z ogledom so bili odlični gostje zelo zadovoljni. Razstava je odprta vsak dan dopoldne in popoldne in občinstvu toplo priporočamo, naj si jo ogleda.

Med boji na severnem delu vzhodnega bojišča je nemška oklepna divizija z drznim napadom zasedla važne postojanke. Vsi sovjetski poskusi za zopetno osvojitve so bili odbiti. Mrtvih je bilo nad 2300 sovjetskih vojakov, na tisoče pa zajetih. Nemcem je padlo v roke tudi 71 in najtežjih oklepnih voz in dve letali.

Helsinki, 4. avgusta. s. Poročila, ki prihajajo z baltiškega bojišča potrjujejo, da so nemške armade ob Pejpuskem jezeru začele z veliko in silovito bitko, ki naj zlomi zagrizeni sovjetski odpor na poti od zahoda proti Leningradu.

Po novicah, ki so jih dobili finski listi, je 300.000 političnih kaznivencev noč in dan na delu, da bi popravili številne mostove na Stalinovem kanalu. Ruske politične oblasti so zapovedale z vsi naglico ustanovljati ženske milicijske bataljone, ki naj z vojskovanjem iz zasede ovirajo nasprotnikovo napredovanje.

V Sredozemlju je eno naših letal s torpedom zadelo veliko sovražnikovo enoto.

Z bojišča, 4. avg. s. V severni Afriki je položaj ustaljen. Značilne so zanj stalne akcije patrol in topništva, ki se razvijajo v glavnem v ponočnih urah, ker tedaj poneha vročina, ki je podnevi nevzdržna. Angleži so v zadnjih dneh napadli s svojim letali italijanske postojanke v tobruškem odseku, a vselej zaman, tako da so jih nazadnje opustili. Ob svitu lune je bilo mogoče italijanskim in nemškim topničarjem sistematsko obstreljevati angleške utrbe, pristaniške naprave, skladišča in rezervoarje, kakor tudi ladje v tobruški luki.

Vesti 4. avgusta

V Nemčiji so v soboto praznovali obletnico bivšega predsednika republike maršala Hindenburga. Na njegov grob v Tannenbergu je topniški general Weyer v Hitlerjevemu imenu položil venec.

Sovjetski tisk prinaša razne vladne oklice na prebivalstvo. Ti oklici pravi, da je nastopila za sovjetsko zvezo nevarna ura in da naj se vse ljudstvo bori proti izdajalcem, beguncem in razširjevalcem zmede.

Ameriška vlada je sklenila razne slovite filmske igralce dodeliti svojim poslanstvom zaradi propagande. Tako je znani igralec Robert Montgomery imenovan za mornariškega odposlanca v Londonu. Montgomery je že v pretekli vojni služil na francoskem bojišču kot kofer.

Ameriški listi poročajo, da je Stalin poslal Rooseveltu osebno pismo, v katerem zahteva od Združenih držav nujne pomoči, sicer se Rusija ne bo mogla dolgo upirati.

Vojaško poveljstvo v holandski Indiji je izdalo odlok, po katerem je sleherni ladji prepovedano prihajati v tamošnja pristanišča ter nalagati premog in gorivo, če nima poprejšnjega dovoljenja holandskih vojaških oblasti.

Glasilo nemških vojaških krogov »Börsen Zeitung« odločno zavrača propagandna poročila ameriškega tiska in ameriških radijskih postaj. Ta poročila govore o nekem zastoj vojaških operacij na Vzhodu in o nekem nemškem porazu na vzhodnem bojišču. List poudarja, da operacije na Vzhodu potekajo v redu in normalno in se pripravljajo novi veliki uspehi na vzhodnem bojišču.

Sovjetski poslanik pri Cankajšekovi vladi je sporočil v imenu sovjetske vlade razne predloge za obnovitev odnosov med Sovjetsko Rusijo in Kitajsko.

Sedanji mednarodni položaj na Daljnem Vzhodu je tako napet, da je treba samo iskre, pa bo počilo. Mednarodni gospodarski položaj sili Japonsko, da izpolni svojo obrambo, da ojači svojo industrijsko izdelavo in da vzdržuje življenjsko raven japonskega ljudstva tam, kjer to dovoljujejo lastni gospodarski viri.

Nemški poslanik v Soliji Weckerle je dnevnikom »Utro« in »Zaria« dal izjavo, v kateri pravi, da je Bolgarija danes dosegla svojo staro veličino in da nemška vojska ne bo nikdar pozabila sprejema v Bolgariji.

Angleško poveljstvo na Daljnem Vzhodu je poslalo nove avstralske čete v pokrajino Burmo, ki meji na francosko Indokino.

Holandska vojna ladja je ustavila francoski parnik »Dupeix« in ga s silo odvedla v neko pristanišče na Javi.

Švedska vlada je sprejela prošnjo finske vlade, da bi prevzela varstvo finskih koristi v Angliji.

Rooseveltovega osebnega odposlanca v Londonu, Harimanna, so ameriški časnikarji vprašali, ali je Anglija zmožna dobiti sedanjo vojno, pa jim je dejal, da je to stvar, o kateri ne more govoriti.

Napovedi lorda Halifaxa

Newyork, 4. avgusta. s. Angleški poslanik v Združenih državah je imel govor po radiu, v katerem je med drugim dejal:

Čeprav se zdi, da utegnejo bližnji meseci biti morda usodni, vendar imamo zdaj več zaupanja, kakor v preteklosti, čeprav je pred nami še dolga pot, preden bomo mogli doseči sovražnikovo izdelavo in njegovo uspešnost.

Poročilo o delu Fašistovske korporacijske zbornice v dveh letih

Rim, 4. avg. s. Predsednik Fašistovske korporacijske zbornice je Duceju poročilo o delu te ustanove v prvih dveh letih njenega obstanka. Zbornica je bila v sedanji obliki ustanovljena ob dvajsetletnici Bojevnikiških fašijev in začela z delom nekaj mesecev pred začetkom vojne.

Z ustanovitvijo nove zbornice je bil v Italiji potrjen sistem dveh zbornic. Po ustavnem zakonu se število poslancev lahko spreminja, toda spremembe so malenkostne. 23. marca 1939 je bilo n. pr. 682 poslancev, danes pa jih je 691.

Zbornica je imela 29 sej in preučila 49 zakonikih načrtov. Zakonodajne komisije so imele 315 sej in razpravljale o 1237 zakonikih načrtih, izdale pa so jih 300. Vsi zakonikski načrti so bili obravnavani v najkrajšem času po predložitvi, t. j. v petih do petnajstih dnevih, kar priča o izbornem delovnem redu te ustanove.

Posebne pogoje za zakonodajno delo zbornice je prinesla vojna. Tu je treba zlasti omeniti zakone o organizaciji naroda v vojni in o disciplini državljanov v vojnem času, zakonske ukrepe o urejanju gospodarstva v vojni, o ureditvi izdelave in porabe, o vojnih finančnih itd. Od 10. junija 1940 do 23. marca 1941 je zbornica obravnavala 230 zakonikih predlogov, ki spadajo neposredno v vojno zakonodajo. Pri vsem tem pa se je redno zakonodajno delo razvijalo neovirano.

Vse to delo pa ni oviralo članov zbornice, narodnih svetnikov, da ne bi zadostili svoji vojaški dolžnosti. Okoli 300 jih je bilo mobiliziranih in se udeležilo operacij na različnih bojiščih, povsod v prvih vrstah. Devet poslancev je našlo slavno smrt na bojišču.

To so glavni podatki iz obsežnega poročila, ki ga je predsednik zbornice Grandi podal Duceju.

Sprejemi prefektov pri Duceju

Rim, 4. avgust s. Duce je nadaljeval s sprejemanjem letnih poročil prefektov in je v zvezi s tem sprejel prefekta iz Ternija, iz Viterba, iz Napolija, iz Salerna in iz Rima.

Knez Pijemontski pregleduje milico, namenjeno na rusko bojišče

Mantova, 4. avgusta. s. Knez Pijemontski je po nekaterih krajih mantovske pokrajine pregledal oddelke Črnih straj, namenjene na vzhodno bojišče. Legionarji so visokemu generalu nudili veličastno sliko ponosa, reda in discipline. Knezova navzočnost je povsod med ljudstvom vzbudila navdušene manifestacije.

Nove možnosti za sodelovanje z Italijani

Ljubljana, 4. avgusta. s. Čeprav imajo ustanove Narodne fašistovske stranke v Ljubljanski pokrajini po zadnjem ukrepu glavnega tajnika popolnoma prostovoljni značaj, bo vendar možnost pristopa v nekatere značilne fašistovske ustanove, kakor v Zvezo poljedelskih delav in gospodinskih pomočnic, v Dopolavoro, v športne in mladinske organizacije nudila novo zelo obsežno področje za sodelovanje med Italijani in med državljani nove pokrajine.

Angleški nočni napad na Berlin in Potsdam

Berlin, 4. avgusta. s. V noči na 3. avgust so angleška letala bila nad zahodno in severno Nemčijo. Gre za akcije brez vojaških učinkov. Nekatera letala so dospela prav do Berlina. Metala so skoraj samo na rob mesta nekaj malega bomb. Med prebivalstvom je nekaj mrtvih in ranjenih. Angleški letalski napad na Berlin in Potsdam ni prizadel škode ne na vojaških ciljih in ne napravah, ki so važne za vojno gospodarstvo. Žrtve so med civilnim prebivalstvom, škoda pa je bila povzročena na stavbah kulturnega značaja, zlasti v parku potsdamskega gradu. To znova dokazuje, da se Angleži drže nekulturnih načinov vojskovanja.

Zahteve po izgonu nemških državljanov

Kabul, 4. avgusta. s. Angleški poslanik pri afganski vladi je storil podoben korak, kakor angleški poslanik v Perziji in zahteval od afganskih oblasti, naj zmanjšajo število nemških strokovnjakov, zaposlenih v Afganistanu, češ da ti predstavljajo nevarnost za Indijo. Afganska vlada je zahtevo odbila češ da živi v Afganistanu le prav malo nemških državljanov, ki se ne bavijo s politiko.

Sovjetski poslanik v Perziji je v imenu svoje vlade zahteval, naj Perzija izžene vse nemške državljane.

Ne žitno polje, pač pa kup plevela v ognju

Ljubljana, 4. avgusta.

Uprava policije je snoči obvestila ljubljansko gasilsko četo, da gori žitno polje ob Šmartinski cesti. Gasilci so se seveda takoj podali z gasilskim avtomobilom in devetimi možmi na kraj požara. Tja so odšli od 21. Ko so prišli na kraj požara, so ugotovili, da gori le kup plevela, ne pa žitno polje, kakor so bili prvotno obveščeni. Plevel so kar pustili, da je pogorel, ker itak ni bilo nobene nevarnosti, da bi se kje kaj vnelo. Po ugotovitvi dejanskega stanja so se gasilci čez dobre pol ure spet vrnili v Mestni dom.

Prebivalstvo ljubljanske okolice pozdravlja Vis. Komisarja

Eksc. Grazioli je včeraj nadaljeval z obiski v pokrajini in bil navdušeno sprejet na Dobrovi, v Horjulu, v Borovnici in v Preserju

Ljubljana, 4. avgusta 1941.

Visoki komisar Eksc. Grazioli je včeraj nadaljeval vstopanje stikov s prebivalstvom slovenske pokrajine. Včeraj mu je prebivalstvo še enkrat ponovilo izraze vdaniosti in zvestobe do fašistske Italije.

Visokega dostojanstvenika je spremljal Gatti dr. gr. uff. Franco glavni nadzornik ministrstva za ljudsko kulturo, podpoveljnik fašistovskih podporin središč, karabinjerski major Cavallero, dodeljeni častnik, pokrajinski tajnik Dopolavora Liberati. Visoki Komisar je odpotoval iz pred vladne palače ob 8 in prišel ob 8.10 na Dobrovo. Velika vas, ki z okolico šteje 4500 ljudi, je bila vsa v zastavah in slavolokih, na katerih so se blesteli pozdravni napis.

Pri vstopu v kraj je Visoki Komisar stopil prvi v stik z ljudstvom, ki je živahno manifestiralo. Zanimal se je za življenje in delo prebivalcev. Pozdravni govor je imel župan. Eksc. Grazioli se je potem za pozdrav zahvalil, nato pa so mu predstavili občinske svetnike in zastopnike krajevnih oblasti ter učitelje.

Ko je pregledal oddelek milice, ki ga je pozdravil z orožjem, je poslušal pozdravni nagovor župnika in belo oblečene deklice, ki mu je izročila šopek cvetja. Ljudstvo, ki se je gnetlo ob robu ceste, se je potem zbralo okoli Visokega Komisarja, ki mu je v govoru izrazil zahvalo za sprejem ter omenil, koliko je Duce naredil v kratkih treh mesecih zasedbe za slovensko pokrajino. Potem je dostavil, da je moralna naloga vsakogar, da z najpopolnejšo lojalnostjo odgovori na lojalnost fašistske Italije, na katero vežejo pokrajino vezi skupne vere, ki je vera Rima.

Tople ovacije so pozdravile besede Eksc. Visokega Komisarja, ki je pred odhodom obiskal še starodavno cerkev. Pri odhodu mu je bila izkazana vojska čast ob zvokih državnih himen.

Po vožnji med zemlji trati in polji ter med gozdnatimi griči, je Visoki Komisar dospel v kmečko središče Horjul. Tudi tam se je zbralo vse ljudstvo ob glavni cesti, ki je bila vsa v zastavah. Zbrana je bila tudi šolska mladina in gasilci v uniformi. Krajevne oblasti in duhovščina so šle Visokemu Komisarju nasproti. Župan mu je izrekel dobrodošlico in imenu ljudstva, župnik pa mu je izrekel vdano izraze in lojalnost, ki navdušuje prebivalstvo horjulске občine do Duceja in do zastopnika fašistske vlade. Dekletke v narodni noši mu je izročilo šop pozlačenega klasja, povezanega s trbarvnicah.

Visoki Komisar se je pogovarjal z nekaterimi kmeti, se zanimal za žetev, se ustavil ob slikoviti skupini narodnih noš, nato je odšel na vaški trg, množica pa se je zbrala okoli slavnostnega odra, vsega v tribarvnicah.

Eksc. Grazioli je potem imel nagovor, v katerem je pozdravil ljudstvo in mu povedal kakšna so čustva, ki jih je Duce izrazil z ozirom na prebivalstvo nove pokrajine: red, pravičnost in enakost za vse tiste, ki delajo in ki z vsakdanjim trudom pomagajo za napredek gospodarstva v pokrajini. Če bo prebivalstvo vztrajalo v lojalnosti, katero je spet potrdilo, bo od tega imelo velike koristi. Nekaj ponosnih besedi je naslovil tudi oddelku črnih sracij, ki mu je ob robu trga izkazal vojske časti.

Po pozdravu Vlada in Duceja, na katerega prebivalstvo odgovorilo z glasnim vzklikanjem »Živio!«, je v spremstvu župnika obiskal farno cerkev, od ondod pa je odšel na poveljstvo milice in se pogovarjal s častniki. Ljudstvo mu je med potjo vzklíkalo »Živio Italija!«.

Nič manj topel ni bil sprejem v Borovnici, kamor je Visoki Komisar dospel skozi vrsto vasi, ki so bile vse v zastavah. Tudi Borovnica ob vznožju velikega viadukta, ki so ga v kratkih dveh mesecih obnovili italijanski vojaki, je bila vsa v zastavah. Vse prebivalstvo je pozdravilo Visokega Komisarja, ki je pregledal oddelek železniških pionirjev ter se razgovarjal s kmeti. Tudi tu ga je pozdravil župan.

† župnik Franc Zorko. Včeraj, dne 3. avgusta 1941, je v Zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani umrl gospod Franc Zorko, župnik v Kamni goric. Njegovo truplo leži v mrtvašnici Zavetišča, v torek dopoldne pa bo prepeljano na žale v kapelico sv. Franciška, odkoder bo v torek ob 3 popoldne pogreb k Sv. Križu. Naj v miru počiva!

Rappresentanze

importanti assumonsi per vasta clientela Italia Referenze di primo ordine.

Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli

Zastopstva

važna, se sprejmejo za obširno klientelo v Italiji. Prvo vrstna pripočila.

Axel Munthe: »Spomini in utrinki«

VI. Zverinjak

Zverinjak

Samo za nekaj dni!!!

—o—

BRUTUS, nubijski lev
TIGRI, MEDVEDI, VOLKOVI
SEVERNI MEDVED
OPICE, HIJENE
in druge živali

Krotilec levov

»KRALJ LEVOV«

bo stopil v levjo kletko ob 6. uri.

—o—

Samo za nekaj dni!

Cestni pobalini so vztrajno čakali, čeprav je bil mrzel večer, zakaj »kralj levov« v jahalnih škornjih in z mnogimi leskečimi se odlikovanji na prsih se je že dvakrat pokazal na podiju; vrh tega pa si razločno slišal tuljenje zverin v šotoru.

Da, škoda bi bilo, če bi bil človek ob takole zabavo; torej vstopimo!

Zena samega »kralja levov« sedi ob vstopu na prodaja vstopnice. Pogledamo jo s spoštovanjem, ki smo ga dolžni njeni veljavi. Okrog tolstih zapetij nosi zlate zapestnice in lepod njenega kožu-

in župnik, ki ga je spremlj v cerkev. Zatem se je Visoki Komisar seznanil z zastopniki krajevnih oblasti ter obiskal občinsko pisarno.

Ob 10.30 je po cesti, ki se vzpenja vzdolž Krima, dospel v planinsko vas Preserje, ki mu je v pozdrav poslala nasproti svoje najmlajše prebivalce in ki je bila vsa v zastavah. Župan je v družbi drugih krajevnih oblasti prebral vdano izraze, nato pa ga je v imenu faranov pozdravil župnik. Visoki komisar je potem odšel na občino in pregledal načrt za ureditev cest, za vodovod in za

Fašistične organizacije v ljubljanski pokrajini

Zvezni poveljnik Eksc. Emilio Grazioli

Rim, 2. avgusta. Ip. Strankin »Glasnik narredbe objavlja:

1. Na podlagi Ducejevih določil je Tajnik Stranke določil, da naj se v ljubljanski pokrajini ustanove naslednje organizacije:

a) pokrajinska zveza središč pomoči v Ljubljani in slična središča v občinah in okrajih;

b) pokrajinska sekcija poljedelcev in občin-ske sekcije;

c) pokrajinska sekcija poljedelskih delav in delavcev na domu in občinske sekcije;

d) zvezno poveljstvo mladinskih organizacij v Ljubljani in odnosna občinska in okrajna poveljstva;

e) vseučiliška organizacija v Ljubljani;

f) pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani in odnosni Dopolavori v občinah in okrajih;

g) pokrajinski Odbor C. O. N. I.

Vse organizacije imajo popolnoma prostovoljski značaj. V zvezno poveljstvo mladinskih organizacij v Ljubljani so bodo lahko vpisali mladina italijanskega državljanstva in mladi Slovenci. V vseučiliško organizacijo so bo lahko vpisala mladina z vseučilišča v Ljubljani.

Poleg tega pa se bodo ustanovili:

a) bojovniški Fascio za vpisane v PNF, ki biva v Ljubljani ali pa v Pokrajini pred priključitvijo, v smislu No. 1 »Strankinega glasnika narredbe št. 145 z dne 30. junija XIX;

b) ženski Fascio v Ljubljani za fašistične žene, ki biva v tam in za žene italijanskega državljanstva, ki so biva v pokrajini pred priključitvijo;

2. voditeljski okvir bo tako sestavljen: zvezni poveljnik zveznih središč za pomoč v Ljubljani,

ki ga imenuje Duce na predlog Tajnika Stranke, ki bo tudi izvajal dolžnost zveznega poveljnika mladinskih organizacij;

dva zvezna podpoveljnika (eden za zvezno središče za pomoč, drugi pa za mladinske organizacije).

Zaupnica za ženski Fascio, ki ji bosta pomagali dve podzupnici; Pokrajinska tajnica in sodelavka za sekcije poljedelskih delav in delav na domu; zaupnik za vseučiliško organizacijo; predsednik pokrajinskega Dopolavora; predsednik pokrajinskega odbora C. O. N. I.; za Fascio v Ljubljani bodo voditelji isti, katere predvideva pravilnik P. N. F. Za okrajna središča in občinska središča za pomoč bodo imenovani poveljniki središč.

3. Duce je na predlog Tajnika Stranke začasno zaupal nalogo Zveznega poveljnika zveznih središč za pomoč in mladinskih organizacij Visokemu komisarju v Ljubljani, fašistu Emilu Grazioliju.

Tajnik stranke je določil, da naj se pri vsakem Fasciu bojovnikov ustanovi občinski odbor za nadzorstvo cen. V odboru bodo zastopniki župana in strokovnih organizacij za poljedelstvo, industrijo, trgovino in združnih zvez, predsedoval pa mu bo predsednik Fascia.

Fašist Maurizio Malavaglia je bil poklican za člana posvetovalne komisije, ustanovljene pri Zakonodajnem uradu Nacionalnega ravnateljstva P. N. F.

Ilirija : Primorje 5:2 (3:0)

Primorje II : Ilirija II 2:0 (1:0)

Včerajšnja nedelja je bila prav lepa: sonce je prijetno sijalo, le lahek veter je pihal popoldne. Kako težko so čakali ljubljanski kibici včerajšnjega srečanja med starima ljubljanskima rivaloma Ilirijo in Primorjem pove že dejstvo, da so že mnogo pred začetkom »dejanja« prihajali na igrišče. Kaj jim je bilo mar včeraj kopanje, kaj izleti. Včeraj so ostali vsi lepo doma, ali so vsaj kmalu prišli z izletov domov, samo da bodo lahko gledali tekmo, ki jo že dolgo vrsto let ni bilo. Že pri predtekmi se je nabralo čez 1500 navdušenih gledalcev, do začetka glavne tekme pa jih je prišlo na igrišče čez 2000, tako je bilo igrišče lepo zasedeno in je spominjalo na nekdanje najboljše čase ljubljanskega nogometa. Eno vsekakor drži: Ilirija in Primorje vlečeta. Stara kibiciška kri se je spet enkrat vnela, pa tudi igralci enega in drugega moštva so se kar nekam živeli v stare čase in igra je bila kot nekdanje čase: borbena, lepa, zagrizena in le uvidenosti soigračev je bilo pripisati, da nekajkrat ni prestopila meje sportnosti. Pa kibice da ste videli, kakšni so bili, kakor osam zadek, tako je njim opetel jezik. Oni so pozabili na čase, v katerih sedaj žive naši klubi, pomladili so se za dobrih 8 let in navijali kakor nekdanji. Prijatelji belo zelenih so imeli svoj dan, uživali so spet enkrat po osmih letih, saj so njihovi ljubljenci »namlatili« večne »neprijatelje« Primorjane, kar je bilo tudi nekoč redko. Danes, po osmih letih, pa jim je to uspelo. Zakaj, bomo že se povedali spodaj. Oni, belo-zelenim klubšem nasproti, Primorjasi, pa niso imeli prilike, da bi tako uživali. Sicer so gledali nekaj zelo lepih potez in zamislov, toda vse to je bilo za zmago očitno premalo. Primorjasi so se pač »potroštali«, da bodo njihovi že pri revanžu pokazali kaj znajo in da danes niso imeli dan.

Včerajšnje srečanje je že spočetka izgubilo svoj smoter, kajti videti je bilo, da Primorjasi jemljejo srečanje kot nekaj spomin na stare čase, da se res prijateljsko pomerijo z belo-zelenimi in pokažejo, kaj še znajo iz starih dobrih časov, dočim so belo-zeleni vzeli srečanje kot povsem

resno zadevo in so se v igro doslovno zagrizli. Vse so dali iz sebe, samo da bi zmagali. In če povemo, da so imeli črno-beli samo štiri lahke treninge za seboj, Ilirijani pa skoro 2 meseca resnega treninga, bi se nam utegnlo razjasniti, zakaj tudi včerajšnji tolikšni poraz.

Primorje : Ilirija (rezervi) 2:0 (1:0)

Tudi obe rezervi sta se pomerili med seboj in črno-beli so odločili bitko v svojo korist. Bili so boljši skoraj v vseh linijah. Oba gola, od katerih pa je bil drugi prav mojstrsko izveden, je zabil Ceglar, ki je igral srednjega napadalca. Že ta igra je bila sila zanimiva in polna lepih momentov. Kibici so se vedno bolj razvneli in že komaj komaj pričakovali glavnega srečanja med črno-belimi in belo-zelenimi. Ob šestih sta nastopili obe glavni enajststori v naslednjih postavah:

Ilirija: Malič, Verovšek, Berglez, Bogle, Varšek, Ice, Sandi, Unterreiter, Zitnik in Doberlet.

Primorje: Starec, Jug, Hassl, Pišek M., Slamič, Makovec, Jug II, Slapar, Erman, Pepček in Uršič.

Pred začetkom so se enajststori slikali in bili deležni navdušenega ploskanja. Kibice je tresla mrzlica, vsi so pričakovali, kaj bo.

Nekaj poteka igre:

Ilirija je imela v obrambnem tritu močno oporo, ki je onemogočila nasprotnikov napadalni kvintet ter mu ni pustila streljati. Malič v голу je imel dan, kakor se reče, in v rokah so mu ostale žoge, za katere je že sam mislil, da so izgubljene. Belo-zelena krila vrsta je bila lepo vigrana in je povezovala igro med branilci in napadalci. Opravila je svoje delo zelo dobro. Najmočnejše orožje pa je imela Ilirija v napadalni petorici, v kateri so igrali na živo in mrtvo. Zelo uspešen je bil to pot Sandi, ki je od petih strelav poslal v vrata dva. V napadu je delovalo vse tako, kakor je treba. Ilirija je predvajala za oko ne toliko lepo igro, kakor je bila po drugi strani koristna. Čisto enostavni prenosi, dolgi pasovi na krila, enostavni centri in udarci na gol. Dočim so nasprotniki predvajali bolj tehnično izglajeno igro, ki pa je bila neučinkovita, manjkalo je zadnjega koraka. Prvi gol za belozelene je do-

Prvi obvezni dogoni goveje živine, namenjene za prehrano prebivalstva

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata sporota, da se bo v torek, dne 5. 8. m., ob 8.30 vrsil v Grahovem za občini Bloke in Stari trg prvi dogon goveje živine za oskrbo civilnega prebivalstva v Pokrajini.

Razen poljedelcev, pozvanih od tozadevnih zajednih za oddajo goveje živine na dogonih lahko prostovoljno priženejo svoje živino tudi oni ostali poljedelci, ki bi radi prodali živino seveda izven one, ki je potrjena obvezni oddaji in za katero morajo pričakovati, da dobe poziv od občinske zajednice, kateri pripadajo.

Naslednjega dne, v sredo, 6. avgusta, bosta ob 8.30 dogona v Žužemberku in Logatecu.

Novice iz Države

Letna poročila prefektov posameznih mest. Duce je začel sprejemati posamezne mestne prefekte, ki mu bodo podali, kot je navada vsako leto, svoja poročila. Dozdej je sprejel palermškega prefekta Mariana, prefekta iz Catanije, Ciampartija, mesinskega D'Eufemija ter prefekta iz Agrigenta, Caborija.

Večja skupina stavbniških delavcev na poti v Nemčijo. V soboto je odpotovala v Nemčijo velika skupina stavbniških delavcev iz Catanije. Pri svojem odhodu je navdušeno vzklíkala Duceju. Tajnik fašistske stranke jim je izrekel topel pozdrav in najlepše želje za čas njihovega bivanja in dela v Nemčiji.

Ribištvo v Dalmaciji mora doseči še večji razvoj. Te dni se je mudil na Komiži, ki je po lovu na sardele eden najbolj znanih dalmatinskih otokov, generalni komisar za ribolov iz Rima. S tem svojim obiskom v Komiži je končal svoje nadzorstveno potovanje, na katerem si je z največjim zanimanjem ogledal glavna dalmatinska ribiška pristanišča ter se tako podrobno seznanil z razmerami in sedanjim stanjem ribištva v Dalmaciji. Spremljali so ga pri tem ogledu strokovnjaki za ribištvo ter nekaj uradnikov. Generalni komisar se je povsod prepričal, da je sicer že zdaj ribolov v Dalmaciji dosegel visoko stopnjo, da pa se s primernimi ukrepi in z zboljšanjem ribiških naprav dajo in morajo doseči še lepši uspehi, dalmatinsko ribištvo pa bo tako lahko še mnogo več prispevalo k samopreskrbi na polju prehrane.

Razstavne prostore v Napoliju bodo zasadi z zeljstvi. Zgledu Milana, kjer so prostore tamkajšnjega velesejasa zasadi s koristnimi rastlinami, podobno kot v Rimu in drugih mestih vrtove in razne parke, so zdaj sledili tudi v Napoliju. Tudi tu se je predsedništvo uprave velesejskih prostorov, kjer so prejšnja leta razkazovali najraznovrstnejše zanimive stvari iz onstranmorskih dežel, odločilo, da velik del teh prostorov prekoplje in na njih posadi razno zelenjavo in poljske pridelke kot krompir, fižol in podobno.

segel Zitnik, za njim pa je dvakrat potresel mrežo Sandi. Prvi gol pa je bil dosežen iz očitnega ofsajda (Unterreiter), ki pa ga sodnik ni videl.

Primorje ni danes predvedlo igre, kakor nekdanj. Vse linije niso bile med seboj dovolj povezane in vsaka je igrala precej na svojo roko. Obrambni trio je bil dober, posebno Starec v голу je držal nekaj težkih žog v velikem stilu. Za dobljene gole ga ne zadene nobena krivda. Branilca sta pri sprejetih morda v toliko kriva, ker nista dovolj vestno pokrivala nevarnega Laha, tu zadene krivda tudi levega pomočnika. Pomočniška linija ni bila vigrana, igre ni povezovala med napadom in obrambo in rekli bi, da je igrala preveč obrambeno. V napadu je šlo v polju vse v najlepšem redu, toda čimbolj so se napadalcu bližali nasprotnikovemu голу, tem več je bilo cencanja in podajanja in marsikatera zrela situacija je šla tako po vodi. V napadu sta bila zelo dobra Slapar in Pepček, toda bila sta skrbno pokrivala.

Da nekoliko opravičimo poraz beločrnih, naj povemo, da sta drugi in četrti gol padla iz ofsajda, medtem ko je Slamič zastrejal prisojeno enajstmetrovko. V drugem polčasu je zabil prvi gol za črno-belo Slapar, za belozelene pa Doberlet, ki je v drugem polčasu igral srednjega napadalca. Pa tudi sicer so pri Iliriji igrali »starec«, ki so še zdaj aktivni nogometaši, kot: Sandi, Zitnik, Bogle in še kateri, dočim je bilo pri črno-belih manj aktivcev. Če torej vzamemo, da sta padla dva ilirijanska gola iz čistega ofsajda in da je Slamič zastrejal enajstmetrovko, ki je bila tudi zelo dvomljivo dosojena, potem si lahko vsakdo sam ustvari sodbo, kakšen rezultat bi moral biti, čeprav Iliriji ne oredkamo, da je igrala zelo dobro in je zmago, toda ne tako visoko, zares zaslužila.

Sodnik g. Vodišek je vodil igro v ostalem, razen ofsajdov, ki so mu delali pregledave, še kar dobro. Bilo pa je videti, da je včasih pogledal malo skozi prste, nekaterim, morda ravno pri nevarnih ofsajdov.

moč mladiču, in da je bila napol odraslemu orlu zlomljena krilna kost s puškinim kopitom, ko se je boril za svobodo. Poslej sedi vedno tu; podnevi spi, a vsa noč bedi in ko je vse mirno naokrog po šotoru, lahko slišiš iz njegove kletke čudno, skrivnostno stokanje. »Star tri let«, to je najbolj žalostno, zakaj verjetno ne bo več dolgo živel — kraljevi orel umira, kadar je v kletki.

Tu vidite medveda. Njegova kletka je tako tesna, da ne more hoditi sem pa tja; zato sedi tam skoraj pokonci, zibajoč svoj kratki in težko glavo z ene strani na drugo. Če mu ponudite kos kruha, pritise nos na pregrado in ljubeznivo pa skrbno vzame darilo iz vaših rok. Nos mu je raztrgan od železnega obročka, ki ga je moral nekoč nositi, oči podplute s krvjo in zasolzene zaradi močne plinske luči; toda pogled ni hudoben; ljubezniv in pameten je, kakor pogled starega psa. Zdjaj pa zdaj zagradi s svojimi močnimi šapami v pregrado in kletko obupno stresa, da morski prašički, ki stanujejo pod njim, drvijo gor pa dol v strahotnem preplahu. Oh, le stresaj svojo kletko, stari kosmatin! Drogovi so iz jekla in silnejši od tvojih sap; ne boš več prišel ven — poginil boš v svoji ječi. Ti si nevarna roparska žival — saj se preživljaš z brusnicami in sadjem, tu pa tam se pa lotiš kake ovce, da ne pogineš od lakote. Toda to je zločin, samo človek ima pravico, da se nasiti.

V teje kletki pa živi hijena. Zamorec jo zdrami z bičem in boječa žival se splazi v najbolj oddaljeni kot, medtem pa vodnik gledalec pripoveduje, da je hijena znana po svoji strahopetnosti. Hijena da ne ljubi odkritega boja, temveč hinavsko napada ujetnika, ki so ga divjaki vsega zvezali in prepustili usodi v divjini, ali pa zgarano tovrstno žival, ki jo je karavana zapustila v puščavi, potem ko je njeno breme naložila drugi živali. Zamorec previdno podreza s palico v kot, kjer se strahopetna žival skuša skrivati in vsi

gledalci soglašajo, da hijena z nasršenim hrbtom in nemirnimi očmi podaja resnično podobo izdajalstva in strahopetnosti. Le malo je gledalcev, ki so že kdaj poprej videli hijeno, a videli so nasršene hrbe in nemirne oči. Hijena ne daje miru niti mirnim, pravi zamorec, in z gnusom obrača človek hrbet ter živali.

Tukaj vidite severnega medveda. Njegovo ime je z velikimi črkami zapisano na tablici. To spoštovanje pa mu gre po vsej pravici, kajti njegove muke nemara presegajo trpljenje vseh ostalih živali. Severni medved je nevarna roparska zver. Tam gori na severu lovi ribice zase, medtem ko je človek zaposlen z iztreljenjem kitov z dinamitom. Ni, da bi moral posebej popisovati strahansko trpljenje te živali — pojdemo kar naprej. V kletki poleg sopihajočega severnega medveda živita majhna afriška opica in kunec. (Morda vam ni še znano, da imajo gospodarji zverinjakov navado, da spravljajo v opičje kletke kunce, ki naj opice grejejo.)

Mala opica se je strahotno naveličala večnega plezanja po drogovih kletke in gugalnice, ki binglja nad njeno glavo, je ne zanima več. Zalostna sedi na tleh s slamo pokrite ječe, v eni šapi držijo napol ovolo repo in jo obrača kar naprej, da bi videla, če je in v vseh straneh enako zanič, z drugo pa v potrtosti čehlja kunca po hrbtu. Včasih pa oživi: repo zažene stran in z obema šapicama začne preiskovati neko sumljivo točko na umazanem tovariševem hrbtu, izpuli čopček kocin, pa jih pozorno pregleduje. A kmalu se tudi kunca naveliča in ne ve prav nič, kaj bi počela. Gleda po slami, a ne vidi drugega kakor repo; gleda po golih, opolzkih stenah kletke, a tudi tam ne more odkriti nič, kar bi budilo njeno zanimanje. Nazadnje ji ne preostane drugega kakor to, kar je napravila že najmanj stokrat v tej uri: požene se na gugalnico, a v naslednji minuti skoči spet na tla, sede in se nasloni na kunca.

Začasni predpisi o ureditvi upravne službe v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, upoštevajoč, da v ustroju upravne službe v Ljubljanski pokrajini, ki je ostal skladen z zakoni bivše jugoslovanske države, poslujejo pokrajinski in državni organi,

upoštevajoč, da so zdaj tako prvi kakor drugi brez razlike sestavni del Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, glede na potrebo, da se nadzorovanje teh organov osredotoči na enem mestu in po možnosti v skladu z upravnim ustrojem Kraljevine,

na podlagi brzojavne odredbe ministrstva za finance št. 108.038 z dne 12. julija 1941-XIX in dokler se ne uredi stvar dokončno z zakonom,

odreja:

Clen 1. Vse dohodke iz izdatke, za katere sta bili po ustroju bivše kraljevine Jugoslavije pristojni državna ali pokrajinska uprava, upravlja, če ni posebej odredeno drugače, Visoki komisariat, ki v mejah in po pogojih iz naslednjih členov odloča o izdatkih za civilno in politično upravno ozemlje.

Clen 2. Računovodstvena služba finančnega ravnateljstva in pokrajinskega finančnega oddelka se usredi pri enem samem računovodstvenem uradu, postavljenem pod neposredno vodstvo ravnatelja, ki ga imenuje finančno ministrstvo.

Osebe bivše jugoslovanske glavne kontrole, dodeljene raznim državnim in pokrajinskim upravam, se prideli temu računovodstvenemu uradu z istimi posli, ki jih je opravljalo doslej.

Računovodstvenemu uradu je naloga, da spremlja z lastnimi spisi in knjigami upravne posle po njihovem razvoju, da ugotavlja in nadzoruje finančne in imovinske učinke teh poslov in da skrbi za redno voditev računskih knjig in listin.

V ta namen morajo upravni uradi priobčevati računovodstvenemu uradu vse podatke in listine, kolikor so upoštevni za ugotovitev in likvidacijo dohodkov in izdatkov ali ki se kakor koli tičejo računovodstvene službe.

Clen 3. Uradi, ki pobirajo dohodke, tako pokrajinske kakor tudi državne, odvajajo pobrane dohodke v celoti Hranilnici Ljubljanske pokrajine na posebni tekoči račun, glaseč se na Visokega komisariata.

Clen 4. Za odrejanje izdatkov je pristojen Visoki komisar.

Ta lahko prenese na podprefekta in druge podrejene poslovalce odrejanje izdatkov, ki posamez ne presegajo zneska 30.000 lir, oziroma 3000 lir.

Pri poslih tehnične vrste se sme ta meja 3000 lir zvišati do 15.000 lir.

Clen 5. Pogodbe odobruje Visoki komisar z odlokom.

Visoki komisar pa lahko prenese odobrovanje pogodb, če njih znesek ne presega 30.000 lir.

Clen 6. Izvrševanje del in nabav v lastni režiiji mora predhodno odobriti Visoki komisar.

Kadar zadevni izdatki ne presegajo zneskov, navedenih v členu 4., smejo odrediti ta dela in nabave podrejeni uradi.

Clen 7. Neposredna izplačila upnikom in nakazila podrejenim uradom odreja Visoki komisariat s plačilnimi nalogi v breme tekočega računa, omenjenega v gornjem členu 3.

Plačilni nalogi, podpisani po Visokem komisariatu ali po poslovalcih, katere ta pooblasti, se morajo predhodno predložiti obenem z listinami, ki izpričujejo izdatke, ravnatelju računovodstvenega urada; ta ugotovi zakonitost izdatka, pravilnost obremenitve in da li so na razpolago sredstva po proračunu in tekočem računu, in če nima pomislekov, pristavi svoj vizum na plačilni nalog in pošlje tega Hranilnici Ljubljanske pokrajine hkrati s kopijo naloga v uporabo za njeno denarno poslovanje. Hranilnica pošlje vsak mesec izvršene plačilne naloge računovodstvenemu uradu

po seznamu v dveh primerkih; en primerek se vrne hranilnici kot potrdilo.

Clen 8. Za izplačevanje plačil in pokojnin uporabljajo pristojni uradi še nadalje tekoče račune, ki jih imajo v ta namen pri Poštni hranilnici.

V omenjene tekoče račune se ne stekajo dohodki finančnih uradov, ki se morajo po gornjem členu 3. v celoti odvajati Hranilnici Ljubljanske pokrajine, temveč se jim mesečno nakazujejo sredstva po veljajočih predpisih.

Za samo izplačevanje plačil poslujejo še nadalje dosedanje blagajne pri posameznih upravnih uradih.

Clen 9. Če ravnatelj računovodstvenega urada ne bi priznal zakonitosti ali pravilnosti izdatka ali če bi mislil, da se ne sklada z načelom varčevanja, ki velja za izvrševanje proračuna, vrne zadevne spise v roke Visokemu komisariatu s svojim pismenim poročilom.

Clen 10. Če ni razpoložljivih sredstev po proračunu ali če obremenitev ni pravilna, se pismeni nalog ne more izdati.

Clen 11. Uradi iz člena 3. morajo predložiti računovodstvu Visokega komisariata vsako leto obrazloženi obračun o svojem poslovanju.

Clen 12. Visoki komisar predloži konec vsakega računskega leta finančnemu ministru računski zaključek o svojem poslovanju, opremljen s potrebnimi izpričevalnimi listinami in predpisno vidiran po računovodstvenem uradu.

Clen 13. Visoki komisar predloži meseca septembra 1941-XIX finančnemu ministru proračun dohodkov in izdatkov za proračunsko leto od 1. januarja do 31. decembra 1942-XXI.

Razen tega predloži meseca julija proračun dohodkov in izdatkov za dobo od 31. decembra 1941-XX.

Ljubljana dne 25. julija 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Novice iz Ribnice

Oseba vest. V Ribnici je te dni nastopil novo službo kot komisar Preveda za odkup goveje živine g. inž. Rozman Ivan. Gosp. Rozmanu želimo na novem službenem mestu mnogo uspehov!

Dražba posestva v Gorenji vasi. Na prošnjo dedičev po pokojnem Maroltu Blažu, posestniku v Gorenji vasi št. 41, bo na podlagi sklepa okr. sodišča v Ribnici dne 6. avgusta ob 9 dopoldne prostovoljna javna dražba hiše s pripadajočimi zemljiščnimi parcelami z izključno ceno 8000 lir. Vsak ponudnik mora pred začetkom dražbe položiti v roke javnega notarja kot sodnega poverjenika kavecijo v znesku 800 lir.

Odkup goveje živine. Komisar Preveda za odkup goveje živine v Ribnici razglasa: Obvezanci, ki morajo oddati 20% žive teže goveje živine po predpisih navedbe Visokega komisariata od 19. julija t. l. in nameravajo v kratkem prodati živino za zakol, naj to prijavijo obični do srede, dne 6. avgusta, in sicer: koliko glav in približno težo živine. Ta živina bo odkupljena po ugodnih cenah, višje od dosedanjih, na prvem semnju, ki bo v Ribnici sredi meseca avgusta. Prodajalci bodo s tem za letos razrešeni obvezne oddaje goveje živine po omenjeni naredbi.

U. J. M. A. pod sekvestrom, U. J. D. A. v likvidaciji

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino smatrajoč za potrebno urediti na ozemlju pokrajine posredniško poslovanje glede avtorskih pravic, odreja:

Clen 1. Organizacije Udruženje Jugoslovanskih Muzičkih Autora »UJMA« (Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev in Udruženje Jugoslovanskih Dramskih Autora »UJDA« (Društvo jugoslovanskih dramskih avtorjev) s sedežem v Beogradu, ki obstoje in delujejo v tej pokrajini kot posredništva za avtorske pravice ter imajo sedež v Ljubljani, in sicer na Resljevcih 13-1 in na Livadi 29, se postavljajo v likvidacijo.

Za likvidatorja se imenuje društvo »Società Italiana degli Autori ed Editori«, pravna oseba s sedežem v Rimu.

Clen 2. Likvidator imenuje svet 5 članov, izbranih izmed avtorjev, ki bivaajo v Ljubljanski pokrajini, da po potrebi zasliši njihovo mnenje o vprašanih, tičočih se koristi organizacij.

Clen 3. Morebitni aktivni presežek iz likvidacije obeh društev pripade Glasbeni akademiji v Ljubljani, Gosposka ulica 8.

Clen 4. Ta naredba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 1. avgusta 1941-XIX.

»Società Italiana degli Autori ed Editori« sme poslovati v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi svoje naredbe z dne 1. avgusta 1941-XIX, št. 76, s katero so bile postavljene v likvidacijo krajevne organizacije društev Udruženje Jugoslovanskih Muzičkih Autora »UJMA« (Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev) in Udruženje Jugoslovanskih Dramskih Autora »UJDA« (Društvo jugoslovanskih dramskih avtorjev),

smatrajoč za umestno, da se namesto njih poskrbi za varstvo avtorskih pravic na ozemlju pokrajine, odreja:

Clen 1. Društvu »Società Italiana degli Autori ed Editori«, pravni osebi s sedežem v Rimu, se dovoljuje poslovati v Ljubljanski pokrajini.

Clen 2. Ta naredba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, 1. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Iz Trsta

Radiološki oddelek v »Tržaškem zdravilišču«. V soboto so v »Tržaškem sanatoriju« slovesno odprli nov radiološki oddelek, ki ga bo vodil prof. dr. Marino Lapenna, primarij bolnišnice »Kraljica Helena«. Slavnosti se je udeležilo veliko število najuglednejših tržaških zdravnikov, ki so si po otvoritvi ta najodobnejše urejeni radiološki oddelek z velikim zanimanjem ogledali. V novem oddelku so naprave za radiodiagnostiko in elektroterapijo, poleg tega pa je v njem tudi izredno pomembna količina dragocenega radija. V zdravstvenem oziru je Trst s tem sodobno urejenim radiološkim oddelkom mnogo pridobil.

Razstava profilaktičke zaštite v Trstu. V soboto zvečer od sedmih so v prostorih Dopolavora v Trstu odprli »Razstavo profilaktičke zaštite«, ki jo je organiziralo pokrajinsko poveljstvo Profilaktičke nacionalne zveze. Pri odpiranju te zanimive razstave so bili poleg drugih navzočni tudi tržaški prefekt Eksk. Tamburini, strankin zvezni podtajnik Fogga kot zastopnik tajnika dr. Piva,

poveljnik vojaške obrambe general Medugno, poleg drugih številnih visokih zastopnikov pa še voditelj narodno socialistične skupine, Strasser. Pred otvoritvijo razstave je imel prefekt krajši govor, po katerem je navzočne pozval, naj vzklonejo Duceju. Najprej so si razstavo ogledali omenjeni visoki zastopniki, potem pa je bila odprta tudi za ostalo občinstvo. Razstavo si bodo ljudje lahko ogledali vsak dan od 11 do 13 ter od 18 do 21.

Člani ljubljanske opere nastopijo spet v četrtek. Prihodni četrtek, 7. avgusta ob 9 zvečer, bo v »Politeama Rassetti« spet predstava, na kateri bo nastopila skupina umetnikov iz ljubljanske Opere. Gledalci bodo imeli priliko videti na odru znana plesalca Erno Moharjevo in Borisa Pilata, ki sta pred kratkim žela velik uspeh z nastopom na S. Giustu v Trstu. Nastopili bosta tudi soloplesalka Marta Remžar ter sopranistka Ksenija Vidaličeva. Orkester bo dirigiral Dimitrij Zebre. Tržaški časopisi vabijo občinstvo na ta koncert in napovedujejo izreden umetniški užitek.

Vsi, ki so se priselili na Hrvaško po letu 1918, bodo morali oditi

»Donau Zeitung« objavlja na vidnem mestu razgovor, ki ga je imel hrvaški zunanji minister z glavnim urednikom tega lista. Minister je v tem razgovoru zlasti poudaril, da se je Hrvaška čisto sama od sebe odločila za boj proti bolševizmu. Hrvaški letalci so zdaj že na letališčih, kjer izpopolnjujejo svoje znanje. Pehota je na poti na bojišče, nekaj hrvaških ladij pa je tudi že v službi v Črnem morju, kjer nudijo svojo pomoč.

Hrvaški zunanji minister je nato govoril o ustaškem gibanju ter dejal, da je to gibanje ime lo vedno protikomunistični značaj. V svoji izjavi se je končno dotaknil tudi nadvse važnega vprašanja preseljevanja prebivalstva ter dejal, da bodo mnoge številni Hrvatje prišli nazaj na Hrvaško, dočim bo odgovarjajoče število Srbov poslanih s Hrvaške v Srbijo. To je za Hrvaško državna potreba — je dejal zunanji minister — v kolikor bodo odstranjeni iz dežele vsi elementi, ki so se priselili sem po letu 1918.

Koledar

Danes, ponedeljek, 4. avgusta: Dominik, sp. Torek, 5. avgusta: Mar. Snežna.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 6; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Plemenit bar Rdečemu križu. Neimenovani ljubljanski industrialec je daroval Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, že tretjič L 3800, skupno doslej L 11.400. Naj bi našel obilo poslomalecev!

Pošta Moste pri Ljubljani ne bo poslovala za stranke v času od 4.—9. avgusta t. l. zaradi popravila uradnih prostorov. Stranke naj se v tem času poslužujejo ostalih pošt v Ljubljani. Dostava pošilk se bo vrnila normalno.

Tečaj za električno in avto gensko varjenje (večerni od 17. do 20. ure) se bo pričel v ponedeljek, dne 11. avgusta t. l. v šolski varilnici tehniške srednje šole v Ljubljani in bo trajal 8 dni. Prijave sprejema do 8. avgusta t. l. vsako dopoldne od 9. do 10. šolska uprava.

Cercansi ingegneri

uffici tecnici introdotti, come corrispondenti da sviluppare lavoro in pompe, impianti, acque-dotti, trivellazioni, tubazioni. Scrivere con referenze dettagliate alla

Iščemo inženirje

vpeljene v tehniško službo, kot dopisnike za razvoj dela s črpalkami, pri instalacijah, vodovodih, sondažah, cevovodih. Pisati s podrobno navedbo priporočil na:

S. A. Audoli & Bertola, Corso R. Parco 29, Torino

Charlie Chan v San Franciscu

»Vse bo šlo kakor namazano«, je nadaljeval. »Jutri zvečer bo v tej isti sobi veliko soočenje. Če nam to ne prinese velikih rezultatov, potem mi dovolite, da vam rečem, da se sploh ne razumem na ljudsko duševnost. Najprej bom vzel v presojo majorja Dirana. Sporočil mu bom, da smo njegovo ženo našli in da bo vsak trenutek prispela sem. Med tem ga bom opomnil na njen beg iz Indije in bom v njem zbudil sum proti polkovniku Beate-mu. Potem bo v to pisarno stopila Eva Diran. Po petnajstih letih zaskrbljenosti in brezupnega iskanja se bo Diran znašel nenadoma pred svojo ženo. Kakšno bo tedaj njegovo vedenje? Kaj je bila? Zakaj je izginila? Kako je potovala iz Indije? V tistem trenutku bom soočil polkovnika Beate-ma z možem, ki ga je bil užalil, in z ženo, katero mu je bil izkazal. Sporočil bom Diranu, da se mi je posrečilo izvedeti, da je njegova žena pobegnila s polkovnikom. Potem se bom lahko vsedel in opazoval ognjemet, ki se bo razvijal pred menoj. Kako se vam zdi, tovariš Chan?«

»Podrli boste drevo, da bi ujeli drobo-pitičko«, je rekel Chan.

»Včasih mora človek storiti tudi tako. To ravnanje je korenito in tudi učinkovito. Kakšno je vaše mnenje, nadzornik Duff?«

»Kot melodrama ni slabos, je zavlače-valno odgovoril Duff. »Ali pa zares mislite, da boste s tem svojim pripravljenim soočenjem odkrili morilca sira Frederika?«

»Morda bom, hočem pa na vsak način. Eden od njiju, torej Beate-ma ali Eva Diran, se bo že izdal s kakšno nepremisljeno izjavo ali kretnjo. Tako se pogosto-krat dogodi. Tokrat bi skoraj stavil, da se bo nekaj takega pripetilo. Videli boste, kako bomo jutri naredili velik korak naprej.«

Vsi so se tedaj poslovili od Flaneryja in ga pustili, da je še naprej obdovoal svojo domiselnost. Chan je odšel z nadzornikom Duffom, Kirk pa z gospodično Morrow.

»Ali naj vzameva taksi?« je vprašal.

»Hvala, ne! Rajši bi šla peš in... pre-mišljajeva.«

»Sedaj je res tako, da se o mnogo-čem razmišlja. Kaj mislite o Beate-mu?«

»Skomizgnila je z rameni.«

»Neumnosti. Nikdar ne bi verovala, da je on kriv, celo tedaj ne, ako bi priznal vse, kar mu Flanery pripisuje.«

»Zato, ker na vsak način v to hočete verovati,« se je nasmešnil. »Ta pripovedka je tako romantična, da jo je skoraj nemogoče pripovedovati... Če le pomislím na to, pa se me kar prime vrtoglavica. Izlet v hrube... skrivanje... raz-burljivo izginotje. Potem takole: »Jaz sem vaša... popeljite me s seboj...« Vse je pozabljeno... vse gre na žrtvenik ljubezni. Vozovi se majoje po Kiberskem klan-cu, pod šotorskim platnom pa se odigrava idila. Potem pride karavana na staro karavansko pot proti Samarkandu, kjer sreča bele trgovce z Daljnega severa skupaj z vzhodnjaki na kamelah in vsi gredo po poti, po kateri hodijo ljudje in karavane od začetka sveta.«

»Glejte, saj nisem vedela, da ste tak sanjač.«

»Saj mi do sedaj še nikdar niste dali priložnosti, da bi vam to pokazal! Vi morite na svet samo skozi paragrafska očala. Osem mesecev sta prebila na tem potovanju. Osem mesecev v svitu zvezdnatih noči... Potovala sta skozi predele, v katerih je žgalo sonce, pa tudi skozi planine, ki jih pokriva večni sneg. Borila sta se s snežnimi zameti.«

»Medtem pa jo je ubogi mož, blazen od obupa, zaman iskal po Indiji in begal od kraja do kraja.«

»Kaj je njima mar Diran! Onadva se imata rada. Zdi se mi, da sva odkrila krasen ljubezenski roman, kaj mislite?«

»Mislim...«

»Kaj?«

»Ali je sploh vse to resnica in ali bomo od tega imeli sploh kaj koristi za razplet sedanjeja položaja. Končno moramo mi vendarle najti morilca sira Frederika. Čeprav nadzornik Flanery napa-da tako srdito s svojimi ugibanji Beate-ma, nam še zdaleč ni podal dokazov za njegovo krivdo.«

»Prosim vas, nikar venomer ne mislite na svoje poklicno delo. Zamisliva se, da je ta pustila ulica pred nama pol, po kateri stopajo karavane proti Teheranu... stara »svilena« pot, ki pelje iz Kitajske v Perzijo... Vi in jaz...«

»Vi in jaz sedaj nimava časa, da bi razpravljala o tej »svileni« poti, temveč morava najti pot, ki nas bo pripeljala do morilca sira Frederika in do rešitve te uganke.«

Kirk je globoko vzdihnil.

»Dobro, torej vi kot zastopnica držav-nega tožila odkrito odklanjate vsak korak na tla romantike? Pazite pa, da vas nekega dne ne zasaitim ravno v trenutku slabosti...«

»Saj se stalno pazim,« je odgovorila smeje.

V petek jutraj je po kratkem omahovanju Charlie Chan odšel za Barryjem Kirkom v njegovo spalnico.

»Če mi oprostite mojo nestrpnost, bi vas rad nekaj zaprosil.«

»Seveda, seveda, Chan. Za kaj pa gre?«

»Rad bi videl, če bi me popeljali s seboj v Cosmopolitani klub in me predstavili tamkajšnjemu vratarju. Rad bi govoril z nekim uradnikom, ki že dolgo dela v tem klubu.«

»Neki stari uradnik? Počakajte, da se spomnim, kdo bi to ugnel bil. Jaz poznam samo enega, nekega Petra Willsa, ki je že trideset let garderober v klubu.«

»Odišite ste zadeli. Zelo bi vam bil hvaležen, če bi zaprosili tega Willsa, da mi dovoli pregledati vso zgradbo od podstrešja do kleti. Ali je to mogoče?«

»Vse je mogoče,« je rekel Kirk in pozorno pogledal Kitajca. »Zdi se, da vi še vedno mislite na tisto letno poročilo našega kluba, ki ste ga našli zraven trupla sira Frederika?«

»Nanj mislim sedaj še bolj kot kdaj prej. Ali bi šla?«

Radoveden, ker ni mogel sam rešiti uganke, je Kirk popeljal Chana v klub in ga predstavil staremu garderoberju.

»Ni me treba tukaj čakati,« se je zadovoljen nasmešnil Chan. »Čim bom končal z delom, bom sam prišel v vašo vilo.«

»Dobro,« je odgovoril Kirk. »Kadar-koli hočete.«

Opoldne se je Chan vrnil in iz oči mu je žareel plamen.

To bo pokazal šele čas, je odgovoril Chan. »Zdi se mi, kakor da je zrak v tem kraju tako močan, da bi sedajle mogel pojesti sploh vse, kar imate v hiši.«

»Priporočam vam, da ne popijete pre-več ciankalkije. Mislim, da bi bila velika škoda, če bi vas sedajle izgubili.«

Po kosilu jima je Morrow telefonirala, da se bo ob štiri Grace Line pojavila v Flaneryjevi pisarni. Pristavila je, naj oba prideta k Flaneryju na njeno odgovornost.

»Pa pojdiva,« je dejal Chan. »To so-očenje, ki ga bo izvedel nadzornik Flanery, bo prav gotovo prava senzacija.«

»Kaj mislite, da bo s tem dosegel?« je vprašal Kirk.

»To tudi mene zanima, če bo uspeh velik, potem je moje delo tukaj končano. Ako pa ne...«

ITALVISCOSA

Corso Vittorio Emanuele No. 37-39

MILANO

Società per la vendita esclusiva delle fibre tessili artificiali viscose prodotte da:

Družba za izključno prodajo viskoznih umetnih tekstilnih vlaken, ki jih izdelujejo:

Snia viscosa

SOCIETÀ NAZIONALE INDUSTRIA APPLICAZIONI VISCOSA

Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: MILANO, Via Cernaia No. 8

Stabilimenti - Podjetja: Altessano, Casale Monferrato, Ceriano Laghetto, Cesano Maderno, Cisono del Grappa, Coquillo, Ferrara, Reggio Emilia, Apuania, Magenta, Pavia, Torino Lavorati, Torino Meccanico, Torino Stura, Torviscosa, Varedo, Venaria Reale, Venaria Solfuro, Vittorio Veneto, Voghera, Barcellona (Spagna), Città del Messico (Messico), Oporto (Portogallo)

Cisa viscosa

COMPAGNIA INDUSTRIALE SOCIETÀ ANONIMA VISCOSA

Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: ROMA, Via dei Sabini No. 4

Stabilimenti - Podjetja: Concorezzo, Cusano Milanino, Este, Gragnano, Napoli, Padova, Pedrengo, Ranzanico, Rieti, Roma, Terni, Collestatte, Torino.

Società anonima italiana per le fibre tessili artificiali già chatillon

Sede Sociale e Direzione - Sedež družbe in ravnateljstvo: MILANO, Via Conservatorio No. 13

Stabilimenti - Podjetja: Castiglione Dora, Ivrea, Vercelli, Rho, Pogliano, Motta S. Damiano, Trino Vercellese, Apuania, Novara.

Ogromno delo nemških inženirskih oddelkov

V nekaj tednih so popravili mnogoštevilne železniške proge, ki so jih bili Sovjeti razdejali

»Il Gazzettino« prinaša iz Berlina kratko poročilo, ki govori o velikem delu, ki so ga opravile zadnje čase nemške inženirske čete pri popraviljanju in graditvi železnic. Poročilo se glasi: Nemški oddelki za gradnjo železnic so opravili izredno delo v zadnjih tednih vojne na Vzhodu. Mnogoštevilne železniške proge, ki so jih razdejali Sovjeti, so bile popravljene ter povečani predelane na nemško širino tira. V mnogih primerih so bila ta dela izvedena pod ognjem sovjetske artilerije in včasih tudi pod ognjem pehote. Oddelki za graditev železnic so sledili prvemu oddelkom pehote in oklepni diviziji, da bi poskusili, v kakšnem stanju so železniške proge, na ka-

tere so naleteli med prodiranjem, in da bi preprečili morebitno sovražnikovo namero, da te proge uniči. Ko so nemške čete prodrale čez Estonijo proti krajem, ki leže zahodno od Pejpuskega jezera, se je oddelku graditeljev železnic celo posrečilo narediti iz ostankov po nemških strmoglavcih razdejanega sovjetskega vlaka in iz drugih železniških voz nov oklepni vlak, s katerim je potem ta oddelk mogel prodreti dalje globoko v sovjetske bojne črte. V krvavih bojih nož na nož se je tem vojakom gradbenega oddelka posrečilo razpršiti sovjetsko posadko, ki je bila pri nekem mostu, ter ji preprečiti, da bi most poglala v zrak.

Neverjetno, kakšno vročino prenese človek

Osem minut v razbeljeni peči, ne da bi se mu kaj zgodilo

V zvezi s poročili, ki so jih časopisi prinesli v zadnjih dneh o silni vročini, ki je zavaljala po nekaterih evropskih deželah, zlasti tistih na jugu, kjer je toplota kazal nad 40 stopinj vročine, je Mathias Werner v reviji »Rost« objavil za takšne pasje dni aktualen, na drugi strani pa tudi od silno zanimiv članek o tem, kakšno vročino prenese človeško telo, ne da bi bilo pri tem v kakšni nevarnosti. V njem takole piše:

Nekateri ljudje so se izpostavljali izredno visoki vročini, da ne bi jim količjak škodila. Na splošno se lahko reče, da človek lahko vzdrži cele četrt ure v ozračju, ki je segreto na 100 stopinj Celzija.

Angleški zdravnik Pordyce je zdržal dvajset minut v prostoru, v katerem je bila na 50 stopinj segreta para, in je mogel ugotoviti tudi, da živo srebro v toploti, ki ga je držal medtem v ustih, ni poskočilo nad 40 stopinj Celzija, nič višjo temperaturo pa tudi ni dosegel njegov urin. Pri nekem drugem svojem poskusu je prenesel četrt ure temperaturo 55 stopinj ter se tudi v tem primeru temperatura njegovega telesa ni dvignila nad 40 stopinj.

Šest minut v vročini 101 stopinje

V prostoru, kjer so v peči izredno močno zakurili, je potem tudi cela družba ljudi vzdržala 20 minut pri temperaturi 66 stopinj. Vsi ti ljudje pa so bili pri tem tudi dobro oblečeni. Pri neki drugi priliki, ko so s to skupino ljudi naredili nov poskus, so dosegli še neverjetnejše stvari. Deset minut so vztrajali ti ljudje pri celih 90 stopinjah Celzija! Pa to še vedno ni bil rekord, kajti pravijo, da je neki dr. Salander vzdržal šest minut pri temperaturi 100 stopinj, torej pri takšni, da pri njej celo voda zavre, dr. Banks pa ga je še za eno stopinjo prekosil. Pri teh poskusih se je tudi izkazalo, da človek prenese hujšo vročino, če je oblečen, kakor če je gol, kajti obleka ga v precejšnji meri zavaruje pred visoko segretim, pekočim ozračjem. Morda bi se s tem dala utemeljiti tudi navada tistih ljudi, ki poleti in pozimi nosijo dolge kožuhe in si najbrž pri tem mislijo, da če kožuh lahko varuje človeka pred hudim mrazom, ga mora tudi pred neznosno vročino.

Pečenko vred v peč in iz peči

Potem pa poročajo še o hujših stvareh. Neki Charlet se je leta 1829 podal pod nadzorstvom nekega londonskega zdravnika v peč, ki je bila segreta na 110 stopinj Celzija. V njej je ostal celih osem minut in je držal med tem časom v roki kozice, v kateri sta bila dva kosa govejega mesa. Ko je prišel spat nazaj iz peči, je bilo to meso že lepo pečeno.

Po rudnikih delajo rudarji dostikrat po celih dvanajst ur pod večjo temperaturo, kot pa jo ima človekovo telo, pa se jim kljub temu nič hujšega ne zgodi, vročini se privadijo in jo brez težav prenašajo. Finci in Rusi, ti mrzli ljudje, si navadno pripravijo parne kopeli, ki je v njih tudi do 70 stopinj vročine. Kadar čuti, da jim je le preveč vroče, gredo ven in se valjajo po snegu goli, da bi se ohladili. In to tudi hitro dosežejo, saj je zunaj nekaj stopinj pod ničlo. Pravijo, da to še nikomur ni rodilo usodnih posledic.

Vlažni zrak dosti neznosnejši od suhega

V tistih krajih, kjer je vročina posledica tamkajšnjega podnebja, se le po nekaterih krajih in še to le redkokdaj pripeti, da toplota kaže do 60 stopinj, in to vročino ljudje prav lahko prenesejo, zlasti če je zrak suh. Vlažen zrak pa že pri 30 do 40 stopinjah postane neznosen. V Bagdadu na primer lažje prenašajo vročino 44, kakor v Besri 32 stopinj, ker je v Basru zrak dosti vlažnejši.

V francoski afriški koloniji Gabon, južno od Kameruna je vročina 40 stopinj dosti neznosnejša, kakor v jugozahodni Afriki temperatura 50 stopinj. Tu ljudje prenašajo tudi še višjo temperaturo — do 60 stopinj — kakor pa vlada v Namibijski puščavi, ali celo v Sahari ter v puščavah Arabije in Perzije.

Boj z žejo v puščavi

Evropejci na svoji poti po teh vročih krajih popijejo zelo mnogo vode. Burekhardt pripoveduje, da je v Sahari često pil kar po več steklenic vode drugo za drugo. Če začne vode primanjkovati, tedaj se Evropejca poloti strahovita žeja. Koža se posuši, oči postanejo krvave in solzne, jezik in ustnice pokrije kot vossek trda plast, grlo in prepona pa se zdita kot bi bila sesita... Človek tedaj hitro omaga, pade na tla, izgubi zavest in kmalu umre.

Toda to velja samo za Evropejce, ki niso navajeni na tamkajšnje podnebje. Domačini so dosti odpornejši in neovirano delajo dalje v žgočem puščavskem pesku, ne da bi čutili kakšno posebno nadlogo. Njihovo telo je čisto drugače ustvarjeno kot pa naše. Nomadi, ki tod živijo, niso preveč mišičasti ljudje in jim zato zadostuje dokaj pičila hrana. Zadovolje se tudi z nekaj datlji na dan, če ni drugače.

Enako odporni proti vročini so tudi črnici. Imel sem priliko videti bušmana — končuje Werner svoje zanimivo poročilo — ki je vzdržal sedem dni napore hoke po vročini 50 stopinj Celzija, pa ni umrl od žeje, čeprav ni imel s seboj nobene pijače.

Prijava žita na Madžarskem

Iz Budimpešte poročajo, da morajo madžarski kmetje po novi odredbi vlade prijaviti do 15. avgusta tretjino žita, ki ga imajo v zalogi. Sklep madžarske vlade je nekaj posebnega, originalnega, ker je po njem treba prijaviti le tretjino žita, nič več.

De Gaullejeva posestva zasežena

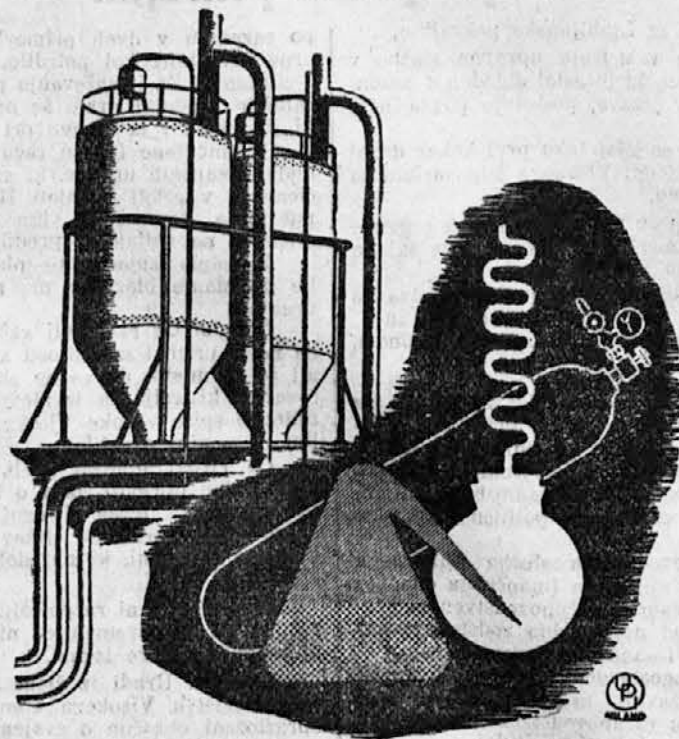
V smislu odredbe civilnega sodišča v Chaumontu je bilo vse premoženje, ki ga je imel v tem kraju francoski uporniški general De Gaulle, zaplenjeno. Poročilo iz Pariza pravi, da je imel ta general-izvajalec ogromna zemljišča ter veličastno hišo v Colombe-les-deux-eglises.

Namesto nogavic — pobarvane noge

Pariz je bil nekoč glede mode menda res najbolj iznajdljiv med vsemi mesti na svetu. Pa je tudi še zdaj. To dokazuje naslednji primer: Zadnje čase se čuti v Parizu pomanjkanje nogavic, zlasti svilenih ženskih. Neki slikar s Montmartra pa je brž iznašel takšno modo, s katero se je tudi tej nevarnosti mogoče izogniti. Pravijo, da je z njo dosegel že velike uspehe. No, in kakšna je? Čisto preprosta. Zdaj namreč lahko vidiš po pariški promenadi in seveda tudi drugod po mestu ženske s pobarvanimi nogami in sicer tako pobarvanimi, da se prav nič ne pozna, da so brez nogavic. Te vrste »nogavice« so izredno trpežne, kajti pariški poročevalci pravi, da je barva takšna, da se ne da kar tako naglo izbrisati.

Tatovi ukradli krokodila

Ko so se zadnjič neko jutro uslužbenci majhnega živalskega vrta v Bucaramangi v Kolumbiji podali na delo, da bi kakor običajno vsak dan počistili živalim njihove prostore in poskrbeli za hrano, so na svoje veliko presenečenje opazili, da enega mladih krokodilov ni več na svojem mestu. Iskali so vsepovsod, pa ga niso našli. Pozneje se je ugotovilo, da so krokodila poneli neznanci ukradli. Zdaj ugibajo, kaj je bilo na tem čisto navadnem krokodilu, kakršnih je v bližini Bucaramange na stotine, tako mikavnega, da so ga tatovi izmaknili.



L'alluminio nell'industria chimica

L'alluminio, puro o con le sue leghe, ha trovato già, per la sua alta resistenza all'azione corrosiva di molti aggressivi chimici e per la non tossicità dei suoi prodotti di corrosione non poche applicazioni nell'industria chimica. Dai serbatoi per la conservazione dell'acido nitrico alle tubazioni per il convogliamento dei gas, dai mescolatori ai refrigeranti, dai recipienti per la conservazione della birra alle autobotti per il trasporto del latte, alle cisterne per il trasporto del petrolio. Le applicazioni in atto sono numerosissime mentre sono allo studio altre vastissime possibilità.

Aluminij v kemični industriji

Aluminij, čistega ali v njegovih spojinah, so radi njegove velike odpornosti proti razjedalnemu delovanju številnih kemičnih snovi in radi nestru-penosti njegovih raztopin že nekdanj uporabljali v kemični industriji v ne malih količinah. Od rezervoarjev za hranjenje solitrne kisline do raznih cevi za napeljavo plina, od mešalnikov do hladilnikov, od posod za hranjenje piva do avtobusov za prevoz mleka in do cistern za prevoz petroleja. Načini današnje uporabe aluminija so že skoro neštevilni, proučujejo pa se še neizmerne možnosti.

Alluminio-Aluminij

METALLO DEL DOMINIO-GOSPODUJOČA KOVINA

E' COMPLETAMENTE ITALIANO-JE POPOLNOMA ITALIJANSKA

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman



»Pridi! Videl boš, kako se zna Ken maščevati in kako se mu bo posrečilo vreči onega ničvrednega z njegove navidezne slave v sramoto.«

Oba bojovníka sta se tiho splazila mimo šotorov in se kmalu ustavila pred enim izmed njih, ki je bil ves zamazan in raztrgan. Vstopila sta.

Star mož, čigar poteze je skoraj popolnoma pokrivala gosta siva brada, je v majhnem možnarju skrbno drobnil neko belo tvarino. Ko sta možaka vstopila, ju je radovedno pogledal.

»Pozdravljen, boter Ambrož!« je dejal Ken in zagrnil vhod v šotor za svojimi hrbtom.

»Vsemogočni naj čuva nad vami, plemeniti vitezi,« je zamrmral starec. »S čim vam morem biti na uslugo?«

Ken se mu je približal.

»Že več noči ne morem spati, boter Ambrož. Zelo bi vam bil hvaležen, če bi mi hoteli dati kakšno sredstvo, da si bom mogel odpočiti.«

»Ali ga hoteče takoj?«

»Zelo mi boste ustregli! Čez eno uro že moram odriniti.«

Starec je odložil možnar, katerega je še vedno držal v rokah in vzel z nekeke police, ki je stala na drugi strani šotora, majhno škatico. Odprl jo je in vzel iz nje dve majhni steklenici. V

13

eni je bila neka rumenkasta tekočina, druga pa je bila napolnjena z neko temno tvarino. Postavil je predse majhno stekleno posodo, ki je bila pokrita z gostim cedilom. Na to cedilo je stresel temno tvarino in na njo vlij rumeno tekočino iz druge steklenice ter previdno mešal z drobnim palčico. Stekljena posoda se je polnila z brezbarvno tekočino. Ko je bila že skoraj polna, je starec vlij čudodelno tekočino v majhno stekleničico, katero je skrbno zamahal.

»Tu je napoj, vitez,« je dejal starec in podal stekleničico Kenu, ki ga je ves čas pozorno opazoval. »Par kapljic zadošča, da se pogreznete v globoko spanje.«

Ken je pograbil steklenico, dal starcu nekaj denarja in nemudoma odšel s tovarišem.

»In sedaj?« je vprašal Fulke, ko sta se nekoliko oddaljila.

»Sedaj bova sledila Hugu Ivrejskemu in se pomešala med njegove vojske. Ob prvi ugodni priliki se bova zmuznila v njegov šotor in...«

»Ah! Šele sedaj te razumem, prijatelj! Toda kaj, če naju kdo zaloti?«

Ken je zamahnil z roko in nato pomenljivo pobožal ročaj bodala, katerega je nosil za pasom.

»Čemu imam neki tole, prijatelj?«

Nekaj ur pred sončnim zahodom je četa pod Hugovim vodstvom zapustila taborišče in se po triurnem pohodu utaborila v neki ozki dolinici.

Ken in Fulke sta se pomešala med ostale bojovníke in nista vzbujala nobene pozornosti. Ko se je četa ustavila in se utaborila, se jima je posrečilo, da sta neovirano postavila svoj šotor v neposredno bližino poveljnikovega.

Kmalu je nastopila noč in zavila vse taborišče v neprodno temo. Poveljnikov ukaz, da ne sme nihče narediti ognja, da bi sovražnikovi ogleduhi ne odkrili njihove nakane, je bil obema zarotnikoma zelo dobrodošel. Oba sta tičila v svojem šotoru in čakala ugodnega trenutka, da izvedeta svoj pekleni načrt.

Fulke si je naredil luknjico v šotorovo platno in skozi njo neprestano oprezoval proti poveljnikovemu šotoru. Nenadoma pa je pograbil tovariša za roko.

»Pazi, Ken! Sedaj odhaja.«

Ken je pograbil stekleničico.

»Tako grem. Ti pa, Fulke, pazi. Če bi se prekmalu vrnil...«

»Bodi brez skrbi. Pravočasno te bom opozoril.«

Ken je brez težav prišel v Hugov šotor in takoj zagledal njegov meh za vodo, ki je visel na nekem kolu. Odprl ga je in začel previdno vlivati vanj tekočino iz male stekleničice.

»Par kapljic zadošča za najbolj trdno spanje!« je dejal boter Ambrož. Toda v Hugov meh je padlo deset, dvajset kapljic. Ken kar ni mogel odstraniti stekleničice. Kar tresel se je od želje po maščevanju.

Trenutek pozneje je v Hugovem šotoru le še smrt prežala na dnu kristalno čiste vode.

Hugo je medtem dajal zadnja navodila zvestemu Andreju.

»Dobro bi bilo, če postaviš stražo okoli taborišča. Sovražnik je zelo blizu in zato moramo biti še bolj previdni. Določil, kako naj se straže vrstijo. Ne pozabi pa, da morajo jutri biti vsi že zgodaj pripravljeni na odhod in da nas čaka še dolg pohod.«

»Ali gremo v boj?«

»Da, prijatelj in še zelo težka naloga nas čaka. Zberi vse naše ljudi. Rad bi vas imel vse okoli sebe. Vsak meč bo v tem boju zelo dragocen. Tik pred zoro pa me pridi zbuditi.«